

Assemblea Ciutadana pel Clima, parlem-ne

written by Santiago Vilanova | 29 de novembre de 2023

Article publicat al "Diari de Girona", el 23 de novembre.

De l'octubre de 1977 al maig de 1998, i del setembre de 2000 a juny de 2001, el president Jordi Pujol ens va convocar a participar en un debat pluridisciplinari anomenat "Catalunya demà". Es van estructurar 15 grups de treball. El grup 6 era el de Medi Ambient i estava presidit per Pere Duran Farell. El ponent, el secretari i 18 membres eren personalitats destacades de formació científica, especialment vinculades a les ciències de la Terra, i alhora hi havia una representació de l'activisme ambientalista més reconegut. Essent president Duran Farell no podia ser d'altra manera. Ell ho exigia, no volia ni pusil·lànimes ni desinformats. Les conclusions del grup van ser espectaculars en uns anys que encara no es parlava del canvi climàtic. Es va considerar, per exemple, que la Generalitat tractava i gestionava el problema ecològic erròniament, de manera sectorial i simptomàtica, quan aquest era un problema "eminentment pluridisciplinari" que només es mirava de resoldre aplicant mesures d'urgència, com passa ara amb la sequera.

Es va considerar que el Departament de Medi Ambient, creat el 1991, no era una estructura suficient, com tampoc ho és avui el d'Acció Climàtica. La solució que donàvem era una governança transversal on els departaments econòmics i també els relacionats amb gestionar les universitats, la ciència, la cultura, l'educació, el treball i el consum hi fossin implicats. Vam proposar la creació d'una Comissió Interdepartamental que pogués garantir una política unificada i planificada a llarg termini i la creació d'un Consell Assessor de Desenvolupament Sostenible (que acabaria acceptant

el president Pujol i que va tenir a Duran Farell com a primer president). Aquell Consell, que demanàvem amb capacitat de modelar la política energètica i ambiental del Govern, amb el temps ha acabat essent un òrgan decoratiu que elabora dictàmens i informes que no arriben a influir decisivament en el Consell Executiu. Quina utilitat té també el Comitè d'Experts sobre el Canvi Climàtic?

Si les conclusions i propostes d'aquells equips d'alta qualitat formats entorn a "Catalunya demà" només han estat un foc d'encenalls, què podem esperar de com s'utilitzaran les que surtin d'aquesta Assemblea Ciutadana pel Canvi Climàtic de Catalunya. Es tracta de 100 persones, de 16 a 65 anys (a partir d'aquesta edat sembla que no interessa l'experiència i opinió dels avis) elegides mitjançant una selecció feta per sorteig després d'enviar 20.000 invitacions escollides de manera aleatòria i de les que 600 van respondre acceptant participar. Quins experts independents dels lobbies energètics i agroalimentaris i del poder polític s'escolliran per dinamitzar els debats? S'ha contractat a la Sortition Foundation, especialitzada en aquests processos assemblearis, per coordinar el procés.

En la presentació al Campus de la Ciutadella de la Universitat Pompeu Fabra el president Pere Aragonés va dir que les conclusions contribuirien en incorporar la ciutadania en la elaboració de les polítiques públiques i en la generació de coneixement i sensibilització envers els reptes d'emergència climàtica. També es va comprometre a analitzar les que sorgeixin de la iniciativa, sempre que "siguin viables i estiguin dins del marc competencial català". Per entendre'ns, si la Generalitat no té el control absolut, per exemple, de la generació i distribució de l'energia, bàsic per aconseguir la sobirania, hem de limitar el debat en un marc autonòmic. Amb aquesta línia roja l'Assemblea no pot volar alt.

La consellera de la Presidència, Laura Vilagrà, va afegir-hi: "Busquem sentit comú informat". Per què serveix doncs el

Departament d'Acció Climàtica, el Consell Assessor del Desenvolupament Sostenible o la Taula Social del Canvi Climàtic, sinó per ajudar a aplicar el sentit comú al Govern?

Estem davant d'una Assemblea Ciutadana que no aportarà res de nou que no sigui encara més confusió de la que pateix el consumidor. Fa pinta de ser una operació d'ecoblanqueig. Sotmetre a cent persones que es pronunciiïn únicament sobre la gestió de les energies renovables i del model agroalimentari, sense qüestionar-se la governança del sistema productivista no ajuda a veure on tenim el problema.

Si ens emmirallem, com ha fet el Govern, amb les experiències d'assemblees equivalents constituïdes a Alemanya, França o Escòcia, veurem que han estat instruments electoralistes i han acabat com el rosari de l'aurora. El president Macron va sortir-ne escaldat. Els 150 participants li van proposar reformes radicals de la governança i canvis en la Constitució que no vol complir.

L'Assemblea Ciutadana pel Clima ha tingut, sembla ser, el "rol fiscalitzador" de les joves entitats ambientalistes Extinction Rebellion i Justícia Climàtica. S'organitzaran sis sessions (cada membre cobrarà 65 euros per reunió), que duraran del 18 de novembre al 10 de febrer (el darrer acte serà a Girona). La seva previsible ineficàcia pot agreujar encara més el precipici existent entre governants i electors. I és que el desafiament més important que tenim en aquest segle no es pot resoldre amb iniciatives organitzades a l'atzar.

Que els cent assembleistes vigilin. No sigui que acabin utilitzats com conillets d'Índies d'aquest experiment.